

Valsts ieņēmumu
dienests

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana

Artis Aizupietis
VID Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes
galvenais jurists

ES regulējums:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva **2015/849** (4/5AML) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai

Starptautiskais standarts: 40 Finanšu darījumu darba grupas (FATF) rekomendācijas

www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations

VID tīmekļa vietne

Buvnieku darba laika uzskaites sistēma

- Grāmatvedības organizēšana
- Kases aparāti un kases sistēmas
- Kontu reģistrs

Veidlapa paziņojuma par rīkojuma izpildi noformēšanai

- Labā prakse uzņēmējiem

➤ **Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana**

Aktualitātes

Atbildība par likuma prasību pārkāpšanu

Informatīvie materiāli

Vadlīnijas

Noderīgi materiāli

Starptautiskās rekomendācijas

Tiesību akti

Veidlapas un iesniegumi

Biežāk uzdotie jautājumi

- Publisko iepirkumu likuma norma
- Sabiedriskā labuma organizācijas

➤ Finanšu izlūkošanas dienesta interneta vietnē publicēts **papildināts Nacionālais terorisma un proliferācijas finansēšanas risku ziņojums par 2017. – 2018.gadu**

➤ FATF tīmekļvietnē publicēts **paziņojums par izmaiņām augsta riska valstu sarakstā**

➤ Finanšu izlūkošanas dienesta interneta vietnē publicēts **Profesionālo pakalpojumu sniedzēju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas ziņojums par 2017.-2018.gadu**

➤ Finanšu izlūkošanas dienesta interneta vietnē publicēts kopsavilkuma ziņojums **Sektoru noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējums (2017.-2018.)**

➤ Finanšu izlūkošanas dienesta interneta vietnē publicēts **Nacionālais terorisma un proliferācijas finansēšanas risku ziņojums par 2017. – 2018.gadu**

➤ Aktuālākā informācija par Latvijas paveikto "Moneyval" rekomendāciju ieviešanā – [Moneyval ceļvedis](#)

GROZĪJUMI NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS UN TERORISMA FINANSĒŠANAS NOVĒRŠANAS LIKUMĀ*

PAPILDINĀTS VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTA UZRAUGĀMO PERSONU – LIKUMA SUBJEKTU LOKS

PALĪDZĪBA NODOKĻU
IATĪTILIMOS

NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA
NOMAS STARPNIEMI

VIRTUĀLĀS VALŪTAS
PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

Noziedzīgi iegūti līdzekļi

Noziedzīgi iegūti līdzekļi

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu
legalizācija

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu
legalizācijas risks

Legalizācijas fāzes

Ievietošana – naudas vai citu aktīvu, kas iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā, fiziska realizācija. Šajā posmā naudas līdzekļu legalizētājs ievieto nelegālos ieņēmumus finanšu sistēmā, izmantojot oficiālas finanšu iestādes, kazino un citus uzņēmumus, gan vietējos, gan starptautiskos.

Izkārtošana (slāņošana) – noziedzīgi iegūtu līdzekļu nošķiršana no to avota, izmantojot finanšu darījumu līmeņus, kas paredzēti, lai slēptu līdzekļu izcelsmi. Tādējādi noziedzīgi iegūtie līdzekļi tiek pārveidoti citā formā, attālinot tos no izcelsmes avota un maskējot īpašumtiesības.

Integrēšana – nelikumīgas bagātības leģitimitātes nodrošināšana, atkārtoti ievieojot līdzekļus ekonomikā, veidā, kas atgādina ikdienišķu darījumu. Šajā posmā ir sarežģīti atšķirt legālus ienākumus no nelegāliem, tādējādi personai rodas iespēja palielināt ienākumus ar noziedzīgā ceļā iegūtiem līdzekļiem.

Terorisma finansēšana

Kopējais terorisma risks – vidēji zems/vidējs

Izpētes, uzraudzības un ziņošanas pienākumi neatšķiras no legalizācijas, atšķiras tikai pazīmes

- TF pazīmes pieejamas:
- FID Nacionālajā terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšanas risku ziņojumā (2019.gadā papildinātajā) par 2017.-2018.gadu;
- VDD Terorisma finansēšanas un proliferācijas finansēšanas novēršanas vadlīnijās NILTFNL subjektiem un uzraudzības iestādēm;
- VID vadlīnijās;
- Europolā, FATF un citu organizāciju dokumentos

Proliferācijas finansēšana

Kopējais proliferācijas risks – **vidēji augsts**

- Proliferācijas finansēšana ir jebkādā veidā iegūtu finanšu līdzekļu vai citas mantas tieša vai netieša vākšana vai nodošana ar mērķi tos izmantot vai zinot, ka tie tiks pilnīgi vai daļēji izmantoti, lai finansētu masveida iznīcināšanas ieroču izgatavošanu, glabāšanu, pārvietošanu, lietošanu vai izplatīšanu.

Riski:

1. Risks, ka Latviju var izmantot kā tranzītvalsti SNP nogādāšanai valstīs, pret ko noteiktas sankcijas, terorisma riska valstīs vai teroristiskiem grupējumiem
2. Latvijas finanšu sistēmas izmantošana aizdomīgu pārskaitījumu veikšanai kā posms sarežģītu darījumu ķēdēm starptautisko sankciju apiešanai

Risku novērtējums un tā kritēriji

NILLTFN likuma 6. panta pirmā prim daļa - Likuma subjekts, veicot risku novērtējumu un veidojot iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā:

- Eiropas Komisijas identificētos riskus – Eiropas Komisijas ziņojums par iekšējiem un pārrobežu riskiem; Eiropas Komisijas augsta riska trešo valstu saraksts;
- NRA identificētos riskus – draudi, ievainojamība un sektoru riska novērtējumi;
- citus subjektam specifiskus riskus - NILLTFN likumā norādīti risku paaugstinošie faktori, VID vadlīnijas un ziņojumi, FID ziņojumi, FATF, MONEYVAL

Eiropas Komisijas 2019.gada ziņojumā konstatētais

- 20-30% līdzekļu tiek legalizēti izmantojot ne-finanšu sektoru;
- Ražotāji, izplatītāji, juridisko pakalpojumu sniedzēji un citi ne-finanšu sektora dalībnieki tiek pakļauti pieaugošam apdraudējumam (būtiska riska ekspozīcija);
- Būtiskākie trūkumi – patiesā labuma guvēja nenoskaidrošana, kā arī zema izpratne par PLG izpētes pamatprincipiem;
- Netiek pienācīgi ziņots par aizdomīgiem darījumiem;
- Rēķinu izrakstīšana par paaugstinātu summu, fiktīvi aizdevuma līgumi.

NRA riski

- ne-finanšu sektors kopā ar finanšu sektoru tiek iesaistīts Neatkarīgo Valstu Sadraudzības (NVS) valstīs izdarīta predikatīvā noziedzīgā nodarījuma rezultātā iegūtu nelegālu līdzekļu legalizācijā;
- nelegāli iegūti līdzekļi pārsvarā tiek investēti nekustamajā īpašumā un komercdarbībā;
- izplatītākie noziedzīgie nodarījumi, kas ģenerē nelegāli iegūtus līdzekļus, ir korupcija, kukuļdošana, izvairīšanās no nodokļu nomaksas, krāpšana un kontrabanda;
- nacionālie draudi, piemēram, ar narkotiskajām vielām saistīti noziegumi, sarežģīti krāpšanas gadījumi (piemēram, maksātnespējas process), izvairīšanās no nodokļu nomaksas;
- valstis ar augstāko draudu līmeni – Krievija, Lietuva, Apvienotā Karaliste, Moldova un Uzbekistāna. Vidēji augstu draudu līmeni rada Polija un Ukraina;
- abpusēji augsts draudu līmenis pastāv ar Amerikas Savienotajām Valstīm (ASV), Baltkrieviju, Franciju, Apvienoto Karalisti, Nīderlandi, Lietuvu, Poliju un Turciju

Sektorālie riski

Sektors	Sektora vērtējums 2013. – 2016.			Sektora vērtējums 2017. – 2018.			TF risku līmenis
	Draudu līmenis	Ievaino- jamības līmenis	NILL risku līmenis	Draudu līmenis	Ievaino- jamības līmenis	NILL risku līmenis	
Galvojumu un citu tādu saistību aktu izsniegšana, ar kuriem uzlikts pienākums**				Z	Z	Z	Z
Personas, kas sniedz inkasācijas pakalpojumus	Z	Z	Z	VA	V	VA	Z
Kreditēšana, tai skaitā finanšu līzings, ja pakalpojuma sniegšanai nav nepieciešama licencēšana**				V	V	V	Z
Nefinanšu sektors							
Juridiska veidojuma vai juridiskās personas dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzēji**				VA	VA/A*	VA/A*	VZ
Nodokļu konsultanti	VZ	VA	V	VA	VA/A*	VA/A*	Z
Ārpakalpojuma grāmatveži	VZ	VA	V	VA	VA/A*	VA/A*	Z
Neatkarīgi juridisko pakalpojumu sniedzēji	VZ	VZ	V	VA	VA/A*	VA/A*	VZ
Zvērināti advokāti	VZ	V	V	VA	VA/A	VA/A*	VZ
Zvērināti notāri	VZ	VZ	VZ	VA	V	VA	Z
Zvērināti revidenti	VZ	VZ	VZ	V	VA	VA	Z
Personas, kas darbojas kā aģenti vai starpnieki darījumos ar nekustamo īpašumu	V	V	V	V	V	V	Z
Dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu tirdzniecība	VZ	V	V	VZ	V	V	VZ
Izložu un azartspēļu organizatori	VZ	VA	V	VZ	V	V	VZ
Ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēji	Z	VZ	VZ	Z	V	VZ	Z
Transportlīdzekļu tirdzniecība	Z	VA	V	Z	V	VZ	VZ
Cita veida preču tirdzniecību, kā arī ar starpniecību minētajos darījumos**				VZ	V	VZ	VZ
Konsultācijas klientiem finansiāla rakstura jautājumos**				VZ	VZ	VZ	Z
Personas, kas darbojas mākslas un antīkvāro priekšmetu aprītē	Z	Z	Z	Z	Z	Z	VZ

Risku kategorijas

NILTFN likuma 6.panta pirmā divi prim daļa - Likuma subjekts, veicot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu un veidojot iekšējās kontroles sistēmu, ņem vērā vismaz šādus **riskus ietekmējošus apstākļus:**

- klienta risks;
- ģeogrāfiskais risks;
- pakalpojumu/produktu risks;
- piegādes kanālu risks.

Klienta risks

- klienta risku, kas piemīt klienta juridiskajai formai,
- klienta risku, kas piemīt klienta īpašnieku struktūrai,
- klienta risku, kas piemīt klienta klienta vai klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;

Ģeogrāfiskais risks

Valsts un ģeogrāfiskais risks, proti, risks, ka klients vai klienta patiesais labuma guvējs ir saistīts ar valsti vai teritoriju, kuras **ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai politiskie** apstākļi var liecināt par valstij piemītošu augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risku;

- Saistīts – rezidents, reģistrēts, veic darījumus, tai skaitā saņem līdzekļus (aizdevumi, maksājumi);
- ekonomiskie – mazattīstītas ekonomikas, kuras gūst ienākumus no nelikumīgām darbībām (dienvidamerika, āfrika, tuvie austrumi – narkotikas, dārgakmeņi, dzīvnieki, mākslas priekšmeti);
- sociālie – slikti sociālie apstākļi veicina noziedzību, augsts noziedzības līmenis;
- tiesiskie – tieši saistīti ar korupcijas risku un organizēto noziedzību;
- politiskie – nestabila politiskā situācija vai politiskais režīms var veicināt terorisma, proliferācijas, noziedzīgi iegūtu līdzekļu izplatības un korupcijas draudus.

Klienta un ģeogrāfiskais risks

Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Uzņēmuma/klienta juridiskā forma	Fiziska persona	Publiska akciju sabiedrība	Individuālais komersants, biedrība/ nodibinājums (terorisma finansēšanas risks), akciju sabiedrība	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Juridiska veidojuma filiāle, komandītsabiedrība, pilnsabiedrība

Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Klienta rezidences/ reģistrācijas valsts	Latvijas rezidents/ reģistrācija	Baltijas valstu rezidents/ reģistrācija	Eiropas Ekonomiskās zonas rezidents/ reģistrācija	Neatkarīgo Valstu Sadraudzības (NVS) valstu rezidents/ reģistrācija un citas jurisdikcijas, ja nepastāv risku mazinoši apstākļi	Pēc NRA un Eiropas Komisijas datiem augstas riska jurisdikcijas, trešās valsts rezidents/ reģistrācija

Pakalpojumu/produktu risks

Klienta izmantoto **pakalpojumu un produktu risku**, proti, risku, ka klients var attiecīgo pakalpojumu vai produktu izmantot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai.

- Individuāli katram sektoram;
- Jāvērtē pakalpojumu kopums;
- Jāņem vērā EK, NRA un citi informācijas avoti.

Piegādes kanālu risks

Pakalpojumu un produktu **piegādes kanālu** risku, kas saistīts ar veidu (kanālu), kādā klients pakalpojumu vai produktu iegūst un izmanto.

- «iegūst» - neklātienas identifikācija, attālināta pakalpojumu sniegšana
- «izmanto» - IT/jaunās tehnoloģijas

Pakalpojumu un piegādes kanālu risks

Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risks	Produkts, pakalpojums ir pieejams tikai klātienē	Par produktu, pakalpojumu ir iespējams vienoties attālināti, bet darījums tiek slēgts klātienē	Produktu, pakalpojumu ir iespējams iegādāties ar starpnieka palīdzību un identifikācija tiek veikta klātienē, bet faktiskais pakalpojuma sniedzējs atrodas citā jurisdikcijā	Produkts, pakalpojums var tikt iegādāts tikai digitālajā vidē, un tiek izpildīti vairāki pasākumi attiecībā uz neklātienes identifikāciju.	Produkts, pakalpojums var tikt iegādāts tikai digitālajā vidē, un tiek izpildītas tikai minimālās Novēršanas likuma prasības attiecībā uz neklātienes identifikāciju

Pienākums izveidot IKS

politika – stratēģisks rīcības plāns;
procedūras – konkrētu darbību apraksts (metodoloģija),
kā ieviest politiku;

NILLTFN likuma 6.panta otrā daļa - Iekšējās kontroles sistēma ir pasākumu kopums, kas ietver uz likuma prasību izpildes nodrošināšanu vērstas darbības, paredzot tam atbilstošus resursus un veicot darbinieku apmācību, lai pēc iespējas novērstu likuma subjekta iesaistīšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā.

Obligātās IKS sastāvdaļas

Atbilstoši NILTFN likuma 7.pantam, izveidojot iekšējās kontroles sistēmu, likuma subjekts paredz vismaz šādas kārtības (procedūras):

- klienta riska novērtēšanas kārtība;
- klienta izpētes kārtība (pamatojoties uz risku novērtējumu);
- darījumu uzraudzības kārtība (pamatojoties uz risku novērtējumu);
- aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtība (risku indikatori, tipoloģijas);
- ziņošanas kārtība FID (aizdomīgi darījumi un sliekšņa deklarācijas);
- dokumentu aprites, uzglabāšanas un iznīcināšanas kārtība;
- darbinieku izvērtēšanas un apmācības kārtība (fit and proper);
- anonīmas iekšējās ziņošanas kārtība (atbilstoši riskam un apmēram);
- neatkarīga audita veikšanas kārtību (atbilstoši riskam un apmēram);
- IKS atjaunošanas un risku pārskatīšanas kārtība.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[klienta riska novērtējums] kārtību, kādā tiek novērtēts, dokumentēts un pārskatīts ar klientu, tā rezidences (reģistrācijas) valsti, klienta saimniecisko vai personisko darbību, izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem un to piegādes kanāliem, kā arī ar veiktajiem darījumiem saistītais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks;

- novērtēts (vārdiski, skaitliski);
- dokumentēts (kas, ko, kā);
- pārskatīts (termiņi, dokumentēšana, risks).

Obligātās IKS sastāvdaļas

[klienta izpēte] kārtību un apjomu, kādā, **balstoties** uz likuma subjekta veikto klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas **riska novērtējumu** un ievērojot šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktās klienta izpētes minimālās prasības, veicama klienta izpēte;

- kārtība;
- apjoms;
- riska novērtējuma atspoguļojums (sasaiste);
- minimālās prasības.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[uz risku balstīta darījumu uzraudzība] kārtību, kādā, **balstoties** uz likuma subjekta veikto klienta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas **riska novērtējumu**, veicama klienta darījumu uzraudzība;

- kārtība;
- riska novērtējums;
- darījumu uzraudzība.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[aizdomīgu darījumu pazīmes] aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtību un kārtību, kādā likuma subjekts atturas no aizdomīga darījuma veikšanas;

- atklāšanas kārtība (kas, ko, kā);
- atturēšanās kārtība (kas, ko, kā);
- pazīmes, riska indikatori, tipoloģijas.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[ziņošana par aizdomīgiem darījumiem] kārtību, kādā tiek ziņots Finanšu izlūkošanas dienestam par aizdomīgiem darījumiem;

Vēlams iekļaut arī ziņošanas kārtību VID;

- kārtība (kas, ko, kā);
- ziņojumu uzskaite;
- neziņošanas pamatojums;
- atbildība.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[dokumentu aprīte, uzglabāšana, iznīcināšana]
kārtību, kādā tiek uzglabāta un iznīcināta klienta izpētes
gaitā, kā arī klienta veikto darījumu uzraudzības gaitā
iegūtā informācija un dokumenti;

- GDPR;
- uzglabāšana/aprīte (kompetence);
- ziņojumu neizpaušana;
- datu iznīcināšana (uzglabāšanas termiņu
ievērošana);

Obligātās IKS sastāvdaļas

[darbinieku apmācība, uzdevumi, darba līgumi]
darbinieku tiesības, pienākumus un atbildību, kā arī
darbinieku profesionālās kvalifikācijas un atbilstības
standartus, pildot šā likuma prasības;

- kompetences, lomas;
- apmācību uzskaite (žurnāls);
- atbildības nostiprināšana.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[iekšējā ziņošana] kārtību, kādā tiek nodrošināta anonīma iekšējā ziņošana par šā likuma prasību pārkāpumiem un šādu ziņojumu izvērtēšana, ja, nemot vērā likuma subjekta darbinieku skaitu, šāda ziņošana ir iespējama;

- pēc uzraugošās institūcijas norādījuma;
- ticamas informācijas nodošanas veids/kanāli.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[IKS audits, izvērtēšana] neatkarīga iekšējā audita funkciju, lai nodrošinātu iekšējās kontroles sistēmas atbilstības normatīvo aktu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā prasībām un darbības efektivitātes izvērtēšanu, ja, ņemot vērā likuma subjekta darbinieku skaitu, šāda funkcija ir iespējama;

- pēc uzraugošās institūcijas norādījuma;
- iekšējā kompetenču un atbildības nodalīšana.

Obligātās IKS sastāvdaļas

[IKS atjaunošanas procedūra, risku pārskatīšanas procedūras] politiku un procedūru regulāras darbības pārskatīšanas prasības un kārtību atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos vai **likuma subjekta darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, pārvaldības struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos;**

- papildus obligātās atjaunošanas pienākumam
- iekšējie faktori (subjekts);
- ārējie faktori (klients).

Pienākums veikt risku novērtējuma aktualizēšanu

8. pants. Risku novērtējuma aktualizēšana un iekšējās kontroles sistēmas uzlabošana.

(2) Likuma subjekts regulāri, bet ne retāk kā reizi **18 mēnešos** dokumentējot izvērtē iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti, tai skaitā pārskatot un aktualizējot ar klientu, tā rezidences (reģistrācijas) valsti, klienta saimniecisko vai personisko darbību, izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem un to piegādes kanāliem, kā arī ar veiktajiem darījumiem saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtējumu un, ja nepieciešams, veic pasākumus iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes uzlabošanai, tai skaitā pārskata un precizē noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas politikas un procedūras.

- Trūkumi
- Būtiskas izmaiņas

Pienākums veikt klienta izpēti

- **Pirms darījuma attiecību uzsākšanas**
- **Pirms gadījuma rakstura darījuma**
 - saistītu darījumu kopējā summa ir 15 000 EUR
 - maksājums tiek veikts skaidrā naudā vai skaidra nauda par šo darījumu tiek iemaksāta kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 EUR
 - darījums **rada aizdomas par NILLTPF**
 - aizdomas, ka iepriekš iegūtie klientu izpētes dati nav **patiesi vai atbilstoši**.

Izpētes pasākumi 11.¹ pants

Pamatojoties uz risku novērtējumu:

- **identificē** klientu un **pārbauda** iegūtos datus (13., 14.pants). Risks - Klients nevēlas vai atsakās sniegt identifikācijai nepieciešamo informāciju, sniedz to nepietiekamā apjomā vai sniedz (nepatiesu) informāciju, vai informāciju, kas ir sarežģīti pārbaudāma;
- **noskaidro** un **pārbauda** PLG, noskaidro dalībnieku struktūru (18.pants);
- riskiem atbilstošā līmenī **izvērtē** un **atjauno** klienta izpētes datus (6.,8.pants).

Personu identificējoši dokumenti

14.pants. Personu identificējošo dokumentu kopiju izgatavošana

(1) Likuma subjekts, uzsākot darījuma attiecības vai veicot šā likuma 11.pantā minētos darījumus, izgatavo to dokumentu kopijas, uz kuru pamata veikta klienta identifikācija.

Klienta risks

Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Uzņēmuma darbības ilgums	Virs desmit gadiem	No pieciem līdz desmit gadiem	No trim līdz pieciem gadiem	Mazāk par trim gadiem vai pēdējo trīs gadu laikā ir mainījušies īpašnieki/patiesie labuma guvēji	Mazāk par gadu vai pēdējā gada laikā ir mainījušies īpašnieki/patiesie labuma guvēji
Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Uzņēmuma apgrozījums/savstarpēji veikto darījumu apmērs	Vidējais mēneša apgrozījums/darījumi svārstās 10 000 euro robežās	Apgrozījums/darījumi mēneša ietvaros svārstās 20 000 euro robežās	Īsā laika posmā apgrozījums/darījumi palielinās par 20 000 līdz 40 000 euro vai kopējais mēneša apgrozījums/darījumi pārsniedz 40 000 euro	Apgrozījums/darījumu apmērs ir palielinājies par 40 000 līdz 100 000 euro mēneša laikā	Apgrozījums/darījumu apmērs ir palielinājies vairāk nekā par 100 000 euro mēneša laikā
Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Uzņēmuma īpašnieku struktūra	Viena vai vairākas fiziskas personas	Viena juridiska persona	Vairākas juridiskas personas	Viena vai vairākas juridiskas/fiziskas personas, kurām ir saikne ar augsta riska jurisdikciju. Citās jurisdikcijās reģistrētas juridiskas personas vai nerezidenti	Viens vai vairāki īpašnieki ir nerezidenti no augsta riska valstīm. Viens vai vairāki īpašnieki ir reģistrēti ārzonās (ofšoros)/zemo nodokļu valstīs

Nozarēm specifisks risku novērtējums

Riska klasifikācijas matrica juridisko pakalpojumu un juridisko veidojumu darbības nodrošināšanas nozarē					
Riska faktors	Zems	Vidēji zems	Vidējs	Vidēji liels	Liels
Pakalpojumu un klientu veids	Tiek sniegtas juridiskas konsultācijas/ pakalpojumi rezidentam klātienē	Tiek sniegti juridiskie pakalpojumi nerezidentam klātienē	Tiek sniegti pārstāvības pakalpojumi juridisku jautājumu risināšanā rezidentam, vai tiek sniegtas konsultācijas (sagatavoti atzinumi) par uzņēmējdarbību un NILL prasībām klātienē	Tiek sniegti pārstāvības pakalpojumi juridisku jautājumu risināšanā nerezidentam vai tiek sniegtas konsultācijas (sagatavoti atzinumi) par uzņēmējdarbību un NILL prasībām neklātienē	Tiek sniegti juridiskie pakalpojumi, kas saistīti ar zemo nodokļu zonām, augsta riska jurisdikcijām, – konsultācijas, pārstāvības, uzņēmumu atvēršanas, līgumu slēgšanas, līdzekļu pārvešanas, kontu atvēršanas, kontu pārvaldīšanas, trastu vai tiem līdzīgu veidojumu izveide
Klienta profils kopsakarā ar jurisdikcijas risku	Rezidents, kura biznesa modelis ir labi zināms	Rezidents, par kura biznesa specifiku ir grūti iegūt visu nepieciešamo informāciju	Nerezidents no Eiropas Ekonomiskās zonas ar skaidru un saprotamu biznesa modeli	Nerezidents no jurisdikcijas ārpus EEK. Rezidents, kurš ir iekļauts riska personu reģistrā vai ir bijis sodīts par mantiska rakstura noziegumiem, vai publiskajā telpā ir informācija par tā saistību ar šādām personām	Nerezidents no augsta riska jurisdikcijām vai augsta riska trešajām valstīm. Rezidents, kurš darbojas augsta riska nozarē (piem. dubultā pielietojuma preču tirdzniecība, ražošana)

PLG noskaidrošana

18.panta trešā daļa - Likuma subjekts, izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, noskaidro klienta patieso labuma guvēju. Papildus, balstoties uz risku novērtējumu, likuma subjekts noskaidro klienta patieso labuma guvēju vienā vai vairākos no šādiem veidiem:

- 1) saņemot klienta apstiprinātu paziņojumu par patieso labuma guvēju;
- 2) izmantojot ziņas vai dokumentus no Latvijas Republikas vai ārvalsts informācijas sistēmām;
- 3) patstāvīgi noskaidrojot patieso labuma guvēju, ja ziņas par to nevar iegūt citādi

PLG noskaidrošana

Riska indikatori:

- Klients izmanto vai vēlas saņemt starpnieka pakalpojums bez pamatota iemesla;
- Klients izvairās no personiskā kontakta;
- Publiski pieejamā informācija par klientu, tā patieso labuma guvēju, pilnvaroto personu, darījumu partneriem, klienta vai tā patiesā labuma guvēja saimniecisko vai personisko darbību ir pretrunā ar klienta sniegto informāciju vai arī satur ziņas par iespējamu saistību ar noziedzīgu nodarījumu vai to izdarījušām personām.

Darījuma mērķis, paredzamā būtība

Riska indikatori:

- Klients vai tā pārstāvis nespēj paskaidrot personiskās vai saimnieciskās darbības būtību
- Klienta zināšanas un profesionālā kvalifikācija neatbilst viņa darbības specifikai vai ir pārāk virspusīga salīdzinājumā ar veikto darījumu apmēru;
- Klients nespēj sniegt papildu informāciju par darījuma detaļām vai klienta rīcība un darījuma informācija liecina, ka darījums iespējams tiek veikts citas personas interesēs, kuras identitāte netiek atklāta.

Darījumu uzraudzība

Riska indikatori:

- Pēc tam, kad ir pieprasīts klientam iesniegt darījumu pamatojošus dokumentus, klients atceļ plānoto darījumu;
- Rodas aizdomas, ka darījumā izmantots viltots dokuments vai darījumu pamatojošie dokumenti ir sagatavoti ar būtiskām kļūdām, radot aizdomas, ka tie nav patiesi;
- Saikne starp ģimenes locekļiem, darba ņēmēju, uzņēmumu rada šaubas par darījuma patieso būtību/iemeslu vai tā ekonomisko pamatotību;
- Īsā laika periodā vairākos darījumos parādās vienas un tās pašas darījuma puses.

Subjekta pienākumi

- Jāspēj pierādīt, ka klienta izpētes apjoms atbilst tā riskiem
- Jāiegūst iepriekš minēta informācija, dokumentācija (jānoskaidro līdzekļu izcelsme)
- RBA – klienta izpētē un darījumu uzraudzībā (tai skaitā pie būtisku apstākļu maiņas)
- Informācijas uzglabāšana un izmantošana tikai NILLTFN likuma mērķiem

Uz risku balstīta pieeja

Darījumu biežums, intensitāte –atbilstība vidējam tirgus dalībniekam;

Apmērs – darījumi zem ziņošanas sliekšņa, to sadalīšana un plānošana.

Iesaistītās puses – darījums atbilst pušu biznesa specifikai;

Iesaistītās jurisdikcijas – NVS, ofšori, zemo nodokļu zonas;

Juridiskā forma – nepamatoti sarežģīta;

PLG – nesakritība PLG informācijā (to nevar noskaidrot);

PEP – klienta sniegtās informācijas pārbaude.

Izplatītākās pazīmes

Uzticamības personu izmantošana:

- Lai radītu leģitimitātes iespaidu par saimniecisko darbību vai dokumentu patiesumu
- Lai nodrošinātu lietošanas tiesības vai labuma gūšanu trešo pušu aizsegā;
- Secīgai īpašumtiesību maiņai;
- Lai nodrošinātu lietošanas tiesības caur turētāja statusu (auto);
- Lai radītu augstāku darījuma leģitimitātes iespaidu.

Izvairīšanās no nodokļu nomaksas:

- Peļņas ieguldīšana uzņēmuma komercdarbībai neraksturīgos aktīvos;
- Amatpersonu un īpašnieku maiņa, pastāvot nodokļu parādam vai kredītsaistībām;
- Plaša holdingkompāniju izmantošana:
- Aizdevumi saistītiem uzņēmumiem un ekonomiski neizdevīgi cesijas darījumi (zaudējumu norakstīšana);
- Parādsaistību cedēšana, kopā ar šā darījuma pušu vai to identificējošās informācijas biežu maiņu.

Izplatītākās pazīmes

PVN krāpšana:

- Starpniecība preču tirdzniecībā;
- Straujš apgrozījuma pieaugums;
- Darījumi ar partneriem vai precēm, kas neatbilst ierastai vai plānotai komercdarbībai;
- Starpniecība ekonomiski nepamatotos pārrobežu starpniecības darījumos;

Aizdevumu izmantošana:

- Juridiskā persona iegulda tās aktīvos nekustamo īpašumu, ko vēlāk iegādājas cita juridiskā persona, kura saņēmusi aizdevumu no augsta riska jurisdikcijā inkorporēta uzņēmuma;
- Aizdevumi bez atbilstoša nodrošinājuma;
- Dokumentu sagatavošanas kvalitāte neatbilst radītajām saistībām.

Izplatītākās pazīmes

Čaulas kompāniju pazīmes:

- Juridiskajā adresē daudzi uzņēmumi;
- Darījumiem pārsvarā ir starpniecības raksturs;
- Maz darbinieku unniecīgas sociālās iemaksas;
- Pēc ilgstošas dīkstāves uzņēmumam mainījušies īpašnieki un tas uzsācis aktīvu komercdarbību;
- Īpašnieks no citas valsts, bez iepriekšējas saiknes ar Latviju, taču uzņēmuma darbība pārsvarā saistīta ar Latviju;
- Publiski pieejamā informācija neliecina par faktisku iespēju veikt norādīto saimniecisko darbību;
- Uzņēmums, kura pakalpojumiem vai precēm nepieciešama publicitāte, nekādi neveicina to reklamēšanu.

Izplatītākās pazīmes

Grāmatvežiem papildus uzmanība jāpievērš uz tirdzniecību balstītai naudas atmazgāšanai – Trade based money laundering:

- Maksājumi trešajām pusēm;
 - Daudzas maza apmēra iemaksas no dažādiem bankas kontiem vai maksājumu pakalpojumu sniedzējiem;
 - Nesakrītības maksājuma uzdevumus un pavadzīmēs ar faktiski nosūtītajām precēm;
 - Liela apmēra kredītlīnijas bez loģiska izskaidrojuma;
 - Nav skaidra pušu starpā veikto darījumu ekonomiskā būtība;
 - Par precēm vai pakalpojumiem saņemtā maksājuma pārskaitīšana tādā pašā apmēra uz augsta riska jurisdikciju;
 - Sadarbība ar klientiem no jurisdikcijām, kuras nodrošina augstu klienta anonimitāti;
 - Nav darījumu pamatojošie dokumenti nepieciešamajā apmērā;
- Ienākošajiem maksājumiem trūkst maksātāju identificējošās informācijas

Sankciju likums

13.pants. Kompetentās institūcijas

(1) Kompetentās institūcijas veic visas tās darbības, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu starptautisko un nacionālo sankciju izpildi.

(4²) Valsts ieņēmumu dienests kā kompetentā institūcija uzrauga starptautiskajās un nacionālajās sankcijās noteikto finanšu un civiltiesisko ierobežojumu izpildi attiecībā uz tādām personām, kuras tas uzrauga saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumu.

Sankciju riska novērtējums

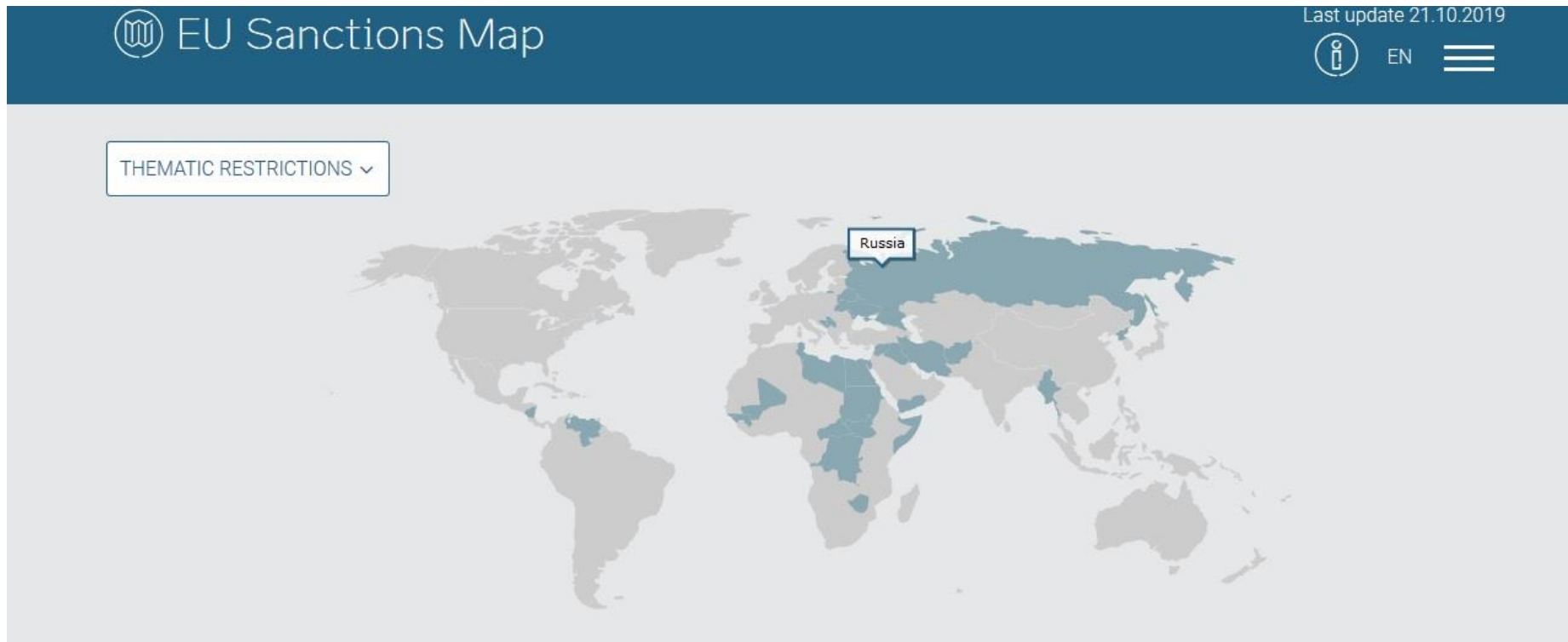
Sankciju risku paaugstinošas pazīmes:

- -Klienta darījumu saistība ar valsti, teritoriju, pierobežu
- -Klienta darbība saistīta ar militārām vai divējādi izmantojamām precēm
- -Klients vai tā PLG saistīts ar specifisku nozari
- -Klienta darījumi neatbilst saimnieciskajai darbībai
- -Maksājumus veic trešā persona, sankcionēto valstu vai teritoriju rezidents
- -Klienta sadarbība ar pakalpojumu sniedzēju, publiska informācija par valsti
- -Preču pārvadājumi pa publiski neizsekojamiem maršrutiem
- -Preču un pakalpojumu cenu atšķirība no vidējā līmeņa tirgū
- -Vienlaicīgs preču imports un eksports

Sankcionētās jurisdikcijas

1	Afganistāna	11	Irāna	21	Krievija
2	Baltkrievija	12	Irāka	22	Serbija
3	Bosnija un Hercegovina	13	Libāna	23	Somālija
4	Burundi	14	Lībija	24	Dienvidsudāna
5	Centrālāfrikas Republika	15	Maldīvas	25	Sudāna
6	Kīna	16	Mali	26	Sīrija
7	Kongo	17	Moldova	27	Tunisija
8	Ēģipte	18	Melnkalne	28	Ukraina
9	Gineja	19	Birma (Mjanmāra)	29	Venecuēla
10	Haiti	20	Ziemeļkoreja	30	Jemena
				31	Zimbabve

ES Sankciju karte

ES Sankciju karte

				 			
☐	Russia	Restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine (sectoral restrictive measures)	EU	 			
☐	<u>Serbia</u>	Prohibiting the satisfying of certain claims in relation to transactions that have been prohibited by the UN Security Council Resolution 757(1992) and related resolutions	EU				
☐	<u>Somalia</u>	Restrictive measures against Somalia	UN	 			
☐	<u>South Sudan</u>	Restrictive measures in view of the situation in South Sudan	UN and EU	 			
☐	<u>Sudan</u>	Restrictive measures in view of the situation in Sudan	UN and EU	 			

ES Sankciju karte

☒ Lists of persons, entities and items

☐ Legal acts

☐ Guidelines

[PDF](#)

Country or Category

Russia

Adopted by

EU

Specification

Restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine (sectoral restrictive measures)

More information

On 6 March 2014, EU's Heads of State or Government strongly condemned the unprovoked violation of Ukrainian sovereignty and territorial integrity by Russia and called on the Russian Federation to immediately withdraw its armed forces to the areas of their permanent stationing. They stated that any further steps by Russia to destabilise the situation in Ukraine would lead to additional and far reaching consequences for relations in a broad range of economic areas.

On 22 July, the Council of the EU urged Russia to actively use its influence over the illegally armed groups in order to achieve full, immediate, safe and secure access to the site of the downing of Malaysian Airlines Flight MH17 in Donetsk, full cooperation with the work on recovering remains and possessions and full cooperation with the independent investigation, including unhindered access to the site for as long as needed for the investigation and possible follow up investigations. The Council of the EU also urged Russia to stop the increasing flow of weapons, equipment and militants across the border in order to achieve rapid and tangible results in de-escalation. The Council of the EU further urged Russia to withdraw its additional troops from the border area. In view of the gravity of the situation, on 31 July 2014 the Council of the EU took restrictive measures in response to Russia's actions destabilising the situation in Ukraine.

On 30 August 2014, the European Council condemned the increasing inflows of fighters and weapons from the territory of Russian into Eastern Ukraine and the aggression of Russian armed forces on Ukrainian soil. On 8 September 2014, the

ES Sankciju karte

Other items

Restrictions on services

Legal acts

Type	Title	Number
EU Council Decision	Council Decision concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine	<u>31.07.2014 consolidated basic legal act - 2014/512/CFSP</u>
EU Council Regulation	Council Regulation concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine	31.07.2014 consolidated basic legal act - (EU) No 833/2014
EU Council Decision	Council Decision amending Decision 2014/512/CFSP concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine	<u>27.06.2019 - amendments not yet included in the consolidated basic legal act - (CFSP) 2019/1108</u>
EU Commission Implementing Regulation	Commission Implementing Regulation amending and setting out a single list for the Annexes containing contact details of Member States competent authorities and address for notifications to the European Commission to certain Regulations concerning restrictive measures	<u>5.07.2019 - amendments not yet included in the consolidated basic legal act - (EU) 2019/1163</u>

Divejāda lietojuma preces

- kodolmateriāli, ražotnes un iekārtas (caurules, vakumsūkņi);
- īpaši materiāli un saistīts aprīkojums (metāli, metālu pulveri, metāla sakausējumi);
- materiālu apstrāde un pārstrāde (spiediet sensoru, sūkņi);
- elektronika (ģeneratori, spektrometri);
- datori (datori ekspluatācijas temperatūrā, kas zemāka par -45 C);
- telesakari un informācijas drošība (radioiekārtas, optiskās šķiedras);
- sensori un lāzeri (pret radiāciju izturīgas kameras vai to objektīvi);
- navigācija un avio elektronika (iekārtas transportlīdzekļu orientācijai telpā);
- jūrniecība (zemūdens transportlīdzekļi un virsūdens kuģi);
- kosmiskā aviācija un vilces dzinēju sistēmas (iekšdedzes dzinēji, kravas automobiļi).

Divejāda lietojuma preces

Preču kodu pārbaude - <https://itvs.vid.gov.lv/itms/>

The screenshot shows the ITVS (Latvian Customs) website interface. The header includes the Latvian coat of arms, the text "Latvijas Muita", and the ITVS logo with the version "7.06.15-R2". The navigation menu includes "TARIC", "TARIFU KVOTAS", "NOMENKLATŪRA", "PASĀKUMI" (highlighted with a red box), "NODOKĻU APRĒĶINS", "PĀRSKATI", and "INFO". The main heading is "Pasākumi preču kodiem". The form contains several input fields and buttons:

Simulācijas datums (DD.MM.GGGG)	31.10.2019	Virziens	☐ Imports ☒ Eksports
Preces kods	85432000	SKATĪT	
Papildkods 1	+	SKATĪT...	
Papildkods (nacionālais) 1	+	SKATĪT...	

At the bottom, there is a section for "Saņēmēja valsts" (Recipient country) with a dropdown menu showing "RU" and "Krievijas Federācija - RU". Below this is a "MEKLĒT" (Search) button.

Divejāda lietojuma preces

Preču kodu pārbaude - <https://itvs.vid.gov.lv/itms/>

 Latvijas Muita **ITVS** 7.06.15-R2

TARIC TARIFU KVOTAS
NOMENKLATŪRA PASĀKUMI NODOKĻU APRĒĶINS PĀRSKATI INFO

Pasākumi preču kodiem

Simulācijas datums (DD.MM.GGGG)	31.10.2019	Virziens	☐ Imports ☒ Eksports
Preces kods	85432000	SKATĪT	
 Papildkods 1	+	<input data-cs="2" data-kind="parent" type="button" value="SKATĪT..."/>	
 Papildkods (nacionālais) 1	+	<input data-cs="2" data-kind="parent" type="button" value="SKATĪT..."/>	

Sagādātāja valsts	RU Krievijas Federācija - RU
MEKLĒT	

Preces kods	8543200000	Pasākumu skaits	2
Sākuma datums	01.01.1972	Beigu datums	---
Produktu grupa			
Apraksts	signālu ģeneratori		
Zemteksta piezīmes	TN702 TN701		

Pasākuma veids	Valstu/ grupa	Izslēgts	Nodokļa likmes/ Aizliegumu saturs	Nosacījumi	Papild kods	Bankas konts	Normatīvais akts
 Eksporta atļauja (dubultā pielietojuma)	1008		CD464 DU425	Nosacījumi			R1413820
 Stratēģiskās nozīmes preču un tehnoloģiju	1011		Militārās preces: 0410072	Nosacījumi			SA200400

Konsultācijas

https://www.mfa.gov.lv/arpolitika/drosibas-politika

Aktualitātes **Arpolitika** Konsulārā informācija Ministrija Vēstniecības un pārstāvniecības Viegli lasīt

Latvija starptautiskā koalīcijā cīņai pret ISIL

01.03.2019. 16:37

DROŠĪBAS POLITIKA

- Jaunumi
- Latvijas ārējā drošība
- Latvijas dalība NATO
- Izstāde par Latvijas ceļu uz iestāšanos NATO un Latvijas dalību aliansē
- ES Kopējā drošības un aizsardzības politika
- ES–NATO sadarbība
- Starptautiskās operācijas un misijas
- Bruņojuma kontrole
- Cīņa pret starptautisko terorismu
- Stratēģiskas nozīmes preču kontrole**

Konsultācijas

Ārlietu ministrijas vadlīnijas - ĪSUMĀ PAR LATVIJAS STRATĒGISKAS NOZĪMES PREČU EKSPORTA KONTROLI

1) Ārlietu ministrijas bezmaksas preču identifikācijas pakalpojums

Ārlietu ministrija sniedz bezmaksas preču identifikāciju, sniedzot atzinumu, vai prece tiek vai netiek pakļauta stratēģiskas nozīmes preču aprites likumam. Lai saņemtu preču identifikācijas pakalpojumu, stratēģiskas nozīmes preču eksporta kontroles nodaļai jānosūta preces rēķins (importējot, eksportējot, veicot tranzītu vai pārvietojot preci starp ES dalībvalstīm) un/vai preces apraksts uz e-pastu SNPEKN@mfa.gov.lv, vai arī zvanot pa tālruni +371 670 16 430.

Alternatīvas - www.mfa.gov.lv

LATVIJAS REPUBLIKAS
ĀRLIETU MINISTRIJA

LV EN RU

Meklēt...

A A

Aktualitātes

Ārpolitika

Konsulārā informācija

Ministrija

Vēstniecības un pārstāvniecības

Viegli lasīt

Sākums > Ārpolitika > Sankcijas

Par Eiropas Savienības sankciju pret **Baltkrieviju** piemērošanu Latvijā

12.09.2019. 10:35 Sankcijas

Noteiktās sankcijas:

- > bruņojuma un ar to saistītu materiālu eksporta aizliegums;
- > aprīkojuma, ko var izmantot iekšējām represijām, eksporta aizliegums;
- > atsevišķu pakalpojumu (saistītu ar bruņojumu) sniegšanas aizliegums;
- > ceļošanas ierobežojumi;
- > līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana un aizliegums darīt tos pieejamus.

SANKCIJAS

Plašāk par sankcijām

Isumā par sankcijām

Sankciju likums

Sankciju saraksti

Nacionālās sankcijas

Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes

Informatīvie materiāli

Paldies par uzmanību!

Tālrunis 67122499

E-pasta adrese Artis.Aizupietis@vid.gov.lv